

Roman Burič

Čo ťa nezabije...

Polievka už bola vlažná. Rafael ju zo zvyku jedával pred každým zápasom. Vždy si ju pomaličky chlipká, prehrabuje sa v nej, mieša ju, až kým nie je úplne studená. Keď už pri nej sedí pridlho, príde Mara a začne mu vyčítať, že bude meškať. Rafael vie, že zápas tým neskráti. No svoju polievku si aj tak chlipká vždy pomaly.

„Nechápem, že si si na to ešte nezvykol,“ rada vravieva Mara, ktorú nečaká zápas s býkom. „Proste tam choď, ako tam chodíš vždy, a sprav to, čo robíš vždy. Zahádzu ťa kvetmi, zaskandujú ‚Olé‘... Viem si predstaviť aj horšie strávené popoludnie.“

Možno má pravdu, pomyslel si Rafael. V minulosti pravdu mávala, možno častejšie než on. Vtedy sa Rafael zvyčajne zdvihne a rovnako ako teraz, vychádzkovým tempom sa zdanlivo vydá do arény Plaza de toros de La Malagueta. V skutočnosti sa však najprv vždy zastaví v záhrade a skontroluje, ako sa darí jeho olivám. Zoči-voči býkovi sa toho človek o sebe veľa dozvie, vravieval jeho dedo. Rafael sa dozvedel akurát tak to, že chce pestovať olivy. Bol na ne právom hrdý – boli najlepšie v Malage. A keďže sa olivám mimoriadne darí aj v suchu, Rafael sa vždy len poprechádza pomedzi stromy, otvorí vŕzgajúcu bránku a vydá sa na cestu.

Slnko už vtedy zďaleka nie je najvyššie a páli mu rovno do očí. Je to časť dňa, keď sa už pracovné starosti stávajú zajtrajšími a ľudia bažia po jednej z dvoch vecí: po pokoji, alebo po zábave. Tí, ktorí chcú zábavu, sa chodia pozeráť na býky. No ak by si Rafael mohol vybrať, bral by radšej ten pokoj. Ale aj zábava by bola lepšia než to, čo ho čaká.

Asi na polceste do arény sa vždy zastaví na dva panáky U troch bratov. Ako je to pri názvoch krčiem zvykom, traja bratia už dávno nežijú. Zomreli ešte predtým, ako sa Rafael narodil. Jedného z nich si však ešte pamätal jeho dedo. Keď bol Rafael malý, dedo ho k Trom bratom brával pred každým otcovým zápasom a vždy si zo zvyku objednal dva panáky. Robil to, aj keď ešte zápasil. Vravieval, že je to na odvahu, ale žiaden matador by to vraj s odvahou nemal preháňať. Preto vždy prestal pri dvoch, no odvaha mu nechýbala ani na dôchodku. Jeho fotka ešte stále visela U troch bratov a barman to Rafaelovi nikdy nezabudol pripomenúť.

„Váš dedo, to bol veru veľký muž. Chodil sem vždy pred zápasom, viete? A môj dedo mu vždy nalial dva panáky, nikdy ani o jeden viac,“ vravieval zakaždým barman. Dedo sa na fotke v hrdej póze so zdvihnutou bradou skláňal nad mŕtvym býkom.

„Viem,“ odpovedal Rafael a obrátil do seba prvý panák.

„Človeka to posilní, pravda? Ísť naproti strachu a potom ho prekonať. Tak človek rastie,“ povedal barman a nalial Rafaelovi druhý panák. „A veľký muži potom môžu čeliť veľkým býkom.“

„Býk ako býk.“

„Mali by ste byť vďačnejší, človeče. Dedo matador, otec matador a vy tu hundrete. Nie každý má takú rodinu. Čo by som ja za to dal!“

Rafael si predstavil, aké by to bolo, vymeniť si s barmanom miesta. Ráno v záhradke nazbierať zeleninu, naobedovať sa s Marou a poobede už leštit poháre U troch bratov. Nalievať zo dva panáky toreadorom a po zápasoch čapovať pivá vysmiateym fanúšikom, vracajúcim sa z arény. Debatovať s turistami, vítať miestnych štangastov. Nikam sa neponáhľať.

„Chodte už. Prídete neskoro,“ napomenul ho barman. S jeho dedom by sa takto určite nerozprával, pomyslel si Rafael. Určite by ho nechal v klude dopiť aj druhý panák a odísť, kedy sa mu odísť žiada. Rafaela sa nikto nepýtal, kedy chce odísť. Iba ho rovno hnali. Tak do seba obrátil pohárik a zdvihol sa zo stoličky.

Druhý panák trochu pomohol – srdce Rafaelovi na chvíľu spomalilo. Vedel, že keď sa bude približovať k aréne, bude zase zrýchľovať. Otec mu ten pocit kedysi opisoval – keď mu srdce začalo prudko biť a on cítil, ako mu žilami prúdi vzrušenie. Bol to strach, no aj odvaha čeliť tomu, čo má prísť.

„Vieš, ako sa to vraví, Rafael. Čo ťa nezabije...“ hovorieval otec.

A tak sa z každého zápasu vracal o čosi silnejší. Rafael to mal podobne, no jeho odvaha čeliť osudu sa vždy niekde cestou do arény zatúlala. A tak zostal iba strach.

Každým ďalším krokom sa tlkot jeho srdca zrýchľoval. Pomaly obchádzal arénu, smerom k vchodu pre personál. To, že prichádza na poslednú chvíľu, mu potvrdil

jasot divákov. Ten vždy znamenal iba jedno – ďalší býk zaryl rohami do zeme poslednýkrát.

„Rafael! Kamarát, takto ti ten býk zomrie akurát tak od dlhej chvíle. Pod', už si na rade. No pod! Čím rýchlejšie s ním skončíš, tým skôr budeš doma.“ Luisa mal Rafael rád. Najmä preto, že Luis vedel oceniť jeho úrodu. To vidieť, keď niekto niečo robí od srdca, pomyslel si Rafael. „Vzchop sa trochu, kamarát. Takýchto už si skolil snád' tucet, no stále si akýsi rozklepaný. Ja už som ho videl, môžeš byť pokojný. Nie je to veľmi veľký býk.“ Presne takých sa matadori báli najviac. Nezvítaziť nad ohromným býkom, to nie je taká hanba. Ale ak nezvítazíte ani nad priemerným, ste podpriemerný matador. Rafaelovi to však bolo ukradnuté. Nezáleží, aký býk vás zabije. Smrť ako smrť. Býk ako býk.

Nastal čas. Rafael vedel, že už nemá kam ujsť. Tmavými chodbami arény sa preto vydal svižne, chcel to mať čo najrýchlejšie za sebou. Od tohto bodu už jeho telo fungovalo reflexívne. Cestou do šatne už svoje srdce nielen cítil, ale aj počul. Slzy v kútikoch očí sa zjavili ako vždy tesne po tom, keď sa v šatni zvítal so svojimi picadormi a banderillermi. Nasledoval tmavý tunel a za ním už len rozpálený piesok, vibrujúci pod jasotom divákov. V tuneli si Rafael vždy spomenul na svoju matku. Kým ešte žila, vždy sa zjavila v tej pravej chvíli a jeho strach sa ihneď rozplynul v pocite bezpečia. Teraz však Rafaela privítalo iba burácanie, hvízdanie a pohľady tisícok sudcov, ktorí sa prišli baviť. A tých nezaujímal, čo Rafael cítil.

Ak však od deda a otca niečo odkukal, bola to schopnosť dokonale zamaskovať svoje pocity. Počas teatrálného nástupu tak dobre vychovaný Rafael zdanlivo bez problémov salutoval svojmu obecenstvu. Kráčal s gráciu tanečníka, no jeho krok bol ťažký. Hruď mal vypnutú, no každý nádych bol plytký. Železný rachot ťažkej brány bol znamením – vypustite beštii, tanec sa môže začať.

Zviera vkročilo do ringu. Tmavá, zmätená masa zúrivosti. Na toto dav čakal. Rafael s vyschnutým hrdlom pozoroval zášklby v jeho ozrutných svaloch a cítil silu v každom jeho pohybe. Váha meča na jeho opasku sa zdala neúnosná, rukoväť mulety v jeho ruke nasiakla potom. Banderilleros zatiaľ odvádzali dobrú prácu a svojimi ostrými hrotmi v zvierati umocňovali hnev. Rafael vykročil vpred, čím upútal jeho pozornosť. Býk sa mu vydal naproti. Na tento okamih si Rafael nikdy nezvykol. Keď

sa snažil upokojiť, spomenul si, čo vravieval jeho otec a ako sa z každého zápasu vracal o čosi silnejší.

Chcem ísť domov, povedal si v duchu Rafael.

A to bolo to posledné, čo si kedy pomyslel. Rozzúrený býk sa trafil presne medzi jeho rebrá. Kým ho picadori rozptýlili, stihol Rafaela pritlačiť o zem a prehodiť si ho cez chrbát. Počas letu už Rafael nevnímal a kým dopadol na zem, pomoc bola zbytočná. Nepristáli za ním kvety. Neprišlo žiadne ‚Olé‘.